

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЙЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська мова

освітній ступінь бакалавр
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 017 Фізична культура і спорт
освітня програма Фізична культура і спорт: тренерсько-викладацька діяльність

тип дисципліни обов'язкова

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми
докт. філол. наук Г.В.

(підпис, ім'я, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету
доц. Циганок І.Б.

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою української мови і літератури
протокол № 1 від 31 березня 2016

Завідувач кафедри проф. Колесников А.О.

Розробник програми:

Соколова А.В., кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови і літератури

Рецензент програми:

Мельникова Р.М., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри української мови і літератури

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
<i>Кількість кредитів: 4</i>	<i>Лекції:</i> 8	
<i>Модулів:</i>	<i>Практичні заняття:</i>	
<i>Загальна кількість годин: 120</i>	40	
<i>Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1</i>	<i>Лабораторні заняття:</i> 	
<i>Семестр: 1</i>	<i>Семінарські заняття:</i> 	
<i>Тижневе навантаження (год.):</i> - аудиторне: 4 - самостійна робота:	<i>Консультації:</i> 	
<i>Форма підсумкового контролю: залік</i>	<i>Індивідуальні заняття:</i> 	
<i>Мова навчання: українська</i>	<i>Самостійна робота:</i> 72	

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасна українська літературна мова (фонетика, орфоепія, графіка, орфографія, будова слова, словотвір, лексикологія, фразеологія, морфологія, синтаксис, пунктуація, стилістика).

Метою вивчення дисципліни «Українська мова» є підвищення загальної культури мовлення студентів на основі теоретичних знань і вироблених практичних умінь і навичок.

Міждисциплінарні зв'язки: практикум з української мови, сучасна українська літературна мова, культура мови і стилістика.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Фізична культура і спорт: тренерсько-викладацька діяльність».

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 1.	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 1.	Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати

		ПРН 20.	власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.
ЗК 2.	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПРН 20.	Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.
ЗК 3.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.	ПРН 1.	Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.
ЗК 6.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	ПРН 2.	Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.
ЗК 9.	Навички міжособистісної взаємодії.	ПРН 5.	Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати її представляти власний досвід, аналізувати її застосовувати досвід колег.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК 1.	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.	Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері		Демонструвати власне бачення шляхів розв'язання

		фізичної культури і спорту		існюючих проблем.
ЗК 2.	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Уміти здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту.	Демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем у професійній діяльності. .	Використовувати нормативні та правові актів, що регламентують професійну діяльність.
ЗК 3.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.	Уміти здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.	Демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем у сфері фізичної культури і спорту.	Відповіальність за застосування власного досвіду, та застосування досвіду колег.
ЗК 6.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.	Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі.	Відповіальність за застосування власного досвіду, та застосування досвіду колег.
ЗК 9.	Навички міжособистісної взаємодії.	Володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.	Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі.	Демонструвати готовність до здійснення професійного дискусу.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	
1.	Вступ. Сучасна українська мова – національна мова українського народу. Основні ознаки літературної мови. Поняття норми. Типи норм. Стилістична диференціація української мови.	2	2					2						
2.	Фонетика. Предмет фонетики. Фонетичне членування мовного потоку. Склад як частина фразового такту. Український складоподіл. Наголос. Загальна характеристика та класифікація мовних звуків. Голосні звуки сучасної української літературної мови. Артикуляційна класифікація голосних звуків. Зміни голосних звуків у потоці мовлення. Приголосні звуки. Артикуляційно-акустична класифікація приголосних звуків. Асиміляція і дисиміляція приголосних у потоці мовлення. Спрощення в групах приголосних. Подовження приголосних звуків.	2	2					4						
3.	Орфоепія. Поняття про орфоєпію. Вимова голосних, приголосних звуків, звукосполучень приголосних. Особливості вимови слів іншомовного походження.		2					2						
4.	Графіка й орфографія. Звуки і букви. Співвідношення між буквами українського		2					4						

	алфавіту і звуками української літературної мови. Апостроф. Принципи українського правопису. Позначення на письмі змінених при словотворенні приголосних звуків. Позначення на письмі подовжених приголосних звуків. Вживання м'якого знака. Правопис слів іншомовного походження. Правопис прізвищ українського походження та інших слов'янських. Правила переносу слів із рядка в рядок.											
5.	Лексикологія. Предмет лексикології. Слово як одиниця мови. Значення слова і поняття. Багатозначність слів у сучасній українській мові. Пряме та переносне значення слів. Способи творення переносних значень. Омонімія в сучасній українській мові. Типи омонімів. Питання про так звані часткові омоніми: омофони, омографи, омоформи. Омонімія й полісемія. Синонімія в сучасній українській мові. Поняття про синонімічний ряд та його домінанту. Типи синонімів. Контекстуальні синоніми. Явище паронімії в українській мові. Слова-пароніми, причини їх виникнення. Явище антонімії в українській мові. Семантична й структурна класифікації антонімів. Лексика української мови за походженням. Лексика української мови за її вживанням. Формування української лексики. Фразеологія. Лексикографія.		4			4						
6.	Морфемна структура слова. Поняття морфеми. Корінь слова. Слова спільногого кореня. Афікси. Типи афіксальних морфем. Словотворчі (деривативні) і граматичні афікси. Основа слова і закінчення (флексія). Зміни в морфемній будові слова. Словотвір. Об'єкт і завдання словотвору. Словотвірна структура слова в українській мові.		2			2						

	Поняття твірної основи. Словотвірне значення слова. Словотвірний тип. Продуктивність словотвірного типу. Способи словотвору. Морфологічні способи словотвору. Осново- і словоскладання. Абревіація. Морфологічно- синтаксичний спосіб словотвору. Лексико- синтаксичний словотвір. Лексико-семантичний словотвір. Творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників.											
7.	Морфологія. Предмет морфології. Основні поняття морфології. Частини мови і принципи виділення їх. Іменник. Загальне значення і його граматичні ознаки. Семантико-граматичні категорії іменника. Категорія збірності й одиничності. Категорія істот і неістот. Граматичні категорії іменника. Категорія роду, числа, відмінка. Основні значення відмінків. Відмінювання іменників. Поділ іменників на відміни. Форми іменників першої відміни, другої, третьої, четвертої. Відмінювання іменників множинної форми. Незмінювані іменники.	2	2			4						
8.	Прикметник. Загальне значення, граматичні ознаки. Розряди прикметників за значенням. Ступені порівняння якісних прикметників. Відмінювання прикметників. Повні і короткі прикметники. Тверда і м'яка групи прикметників.		2			4						
9.	Числівник. Значення числівників і його граматичні ознаки. Розряди числівників за значенням і граматичними ознаками. Кількісні числівники й порядкові. Групи числівників за будовою. Відмінювання числівників.		2			4						
10.	Займенник. Значення займенників. Співвідношення займенників з іншими		2			2						

	частинами мови. Групи займенників за значенням. Відмінювання займенників. Переход займенників в інші частини мови. Вживання інших частин мови у ролі займенників.											
11.	Дієслово. Значення і граматичні ознаки дієслова. Дві основи дієслова. Структурні класи дієслів. Категорія виду. Творення корелятивної видової пари. Категорія переходності/неперехідності. Категорія дієслівного стану. Категорії способу, часу. Вживання часових форм. Категорія особи. Безособові дієслова. Дієприкметник. Переход дієприкметників у прикметники та іменники. Предикативні форми на -но, -то. Дієприслівник.		2				6					
12.	Прислівник. Значення прислівника, його граматичні ознаки. Розряди прислівників за значенням. Морфологічний склад прислівників. Правопис прислівників.		2				4					
13.	Службові частини мови. Прийменник. Загальні відомості про прийменник. Вживання прийменників з відмінковими формами іменників та субстантивованих слів. Групи прийменників за походженням і морфологічним складом. Сполучник. Загальне поняття про сполучник. Сполучники сурядності і підрядності. Морфологічний склад сполучників. Частка. Загальне поняття про частки. Формотворчі і словотворчі частки. Модальні (фразові) частки. Правопис часток. Вигук. Загальне поняття про вигук. Групи вигуків за значенням.						6					
14.	Синтаксис. Предмет синтаксису. Словосполучення. Поняття про словосполучення. Типи словосполучень. Способи зв'язку слів у словосполученні. Речення. Поняття про речення. Ознаки речення.	2	2				2					

	Зовнішньосинтаксична структура речення. Основні ознаки речення. Класифікація речень за метою висловлювання.											
15.	Просте речення. Внутрішньосинтаксична структура речення. Двоскладні речення. Головні члени двоскладного речення. Другорядні члени речення. Односкладні речення. Неповні та еліптичні речення. Нечленовані конструкції (слова-речення).		2				4					
16.	Просте ускладнене речення. Поняття про просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Речення з відокремленими реченнями. Відокремлені прикладки. Відокремлені обставини. Відокремлені додатки. Речення, ускладнені вставними і вставленими конструкціями. Звертання.						2					
17.	Складне речення. Поняття про складне речення. Засоби поєднання частин складного речення. Основні типи складних речень. Складносурядні речення. Загальні відомості. Засоби поєднання предикативних частин складносурядних речень. Класифікація складносурядних речень. Розділові знаки в складносурядних реченнях.		2				2					
18.	Складнопідрядне речення. Загальні поняття про складнопідрядні речення. Принципи класифікації складнопідрядних речень. Структурно-семантичні типи складнопідрядних речень. СПР з підрядними присубстантивно-атрибутивними, займенниково-співвідносними, з'ясувальними. СПР з підрядними часу, умови, мети, причини, місця, порівняльні, допустові, наслідкові, з підрядними супровідними. Розділові знаки в складнопідрядних реченнях.						4					
19.	Безсполучникові складні речення. Загальні відомості. СБР з		2				4					

	однотипними частинами, з різnotипними частинами. Розділові знаки у безсполучниковому складному реченні.										
20.	Складні синтаксичні конструкції. Загальні відомості. Безсполучникової багатокомпонентні речення. Складносурядні багатокомпонентні речення. Складнопідрядні багатокомпонентні речення. Складні багатокомпонентні речення з різними типами зв'язку. Період.						2				
21.	Конструкції з чужим мовленням. Загальні відомості. Пряма мова. Непряма мова. Невласне пряма мова. Діалог. Цитата.		2				2				
22.	Складнє синтаксичне ціле. Поняття про складнє синтаксичне ціле. Засоби зв'язку між компонентами складного синтаксичного цілого. Структурні типи складних синтаксичних ціліх.		2				2				
Проміжний контроль: залік											
Разом:120		48	8	40			72				

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Вступ. Сучасна українська мова – національна мова українського народу. Основні ознаки літературної мови. Поняття норми. Типи норм. Стилістична диференціація української мови.

Тема 2. Фонетика як розділ мовознавчої науки. Предмет фонетики. Фонетичне членування мовного потоку. Склад як частина фразового такту. Український складоподіл. Наголос. Загальна характеристика та класифікація мовних звуків. Голосні звуки сучасної української літературної мови. Артикуляційна класифікація голосних звуків. Зміни голосних звуків у потоці мовлення. Приголосні звуки. Артикуляційно-акустична класифікація приголосних звуків. Асиміляція і дисиміляція приголосних у потоці мовлення. Спрощення в групах приголосних. Подовження приголосних звуків.

Тема 3. Орфоепія. Поняття про орфоепію. Вимова голосних, приголосних звуків, звукосполучень приголосних. Особливості вимови слів іншомовного походження

Тема 4. Графіка й орфографія. Звуки і букви. Співвідношення між буквами українського алфавіту і звуками української літературної мови. Апостроф. Принципи українського правопису. Позначення на письмі змінених при словотворенні приголосних звуків. Позначення на письмі подовжених приголосних звуків. Вживання м'якого знака. Правопис слів іншомовного походження. Правопис прізвищ українського походження та інших слов'янських. Правила переносу слів з рядка в рядок.

Тема 5. Лексикологія. Предмет лексикології. Слово як одиниця мови. Значення слова і поняття. Багатозначність слів у сучасній українській мові. Омоніми. Синоніми. Пароніми. Антоніми. Формування української лексики. Активна і пасивна лексика в сучасній українській мові. Склад української лексики зі стилістичного погляду.

Фразеологія. Предмет фразеології. Типи фразеологічних одиниць.

Лексикографія. Предмет лексикографії. Типи словників.

Тема 6. Морфемна структура слова. Поняття морфеми. Корінь слова. Слова спільногого кореня. Афікси. Типи афіксальних морфем. Словотворчі (деривативні) і граматичні афікси. Основа слова і закінчення (флексія). Зміни в морфемній будові слова.

Словотвір. Об'єкт і завдання словотвору. Словотвірна структура слова в українській мові. Поняття твірної основи. Словотвірне значення слова. Словотвірний тип. Продуктивність словотвірного типу. Способи словотвору. Морфологічні способи словотвору. Осново- і словоскладання. Абревіація. Морфологічно-сintаксичний спосіб словотвору. Лексико-сintаксичний словотвір. Лексико-семантичний словотвір. Творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Тема 7. Морфологія. Предмет морфології. Основні поняття морфології. Частини мови і принципи виділення їх. Іменник. Загальне значення і його граматичні ознаки. Семантико-граматичні категорії іменника. Категорія збірності й однинності. Категорія істот і неістот. Граматичні категорії іменника. Категорія роду, числа, відмінка. Основні значення відмінків. Відмінювання іменників. Поділ іменників на відміни. Форми іменників першої відміни, другої, третьої, четвертої. Відмінювання іменників множинної форми. Незмінювані іменники.

Тема 8. Прикметник. Загальне значення, граматичні ознаки. Розряди прикметників за значенням. Ступені порівняння якісних прикметників. Відмінювання прикметників. Повні і короткі прикметники. Тверда і м'яка групи прикметників.

Тема 9. Числівник. Значення числівників і його граматичні ознаки. Розряди числівників за значенням і граматичними ознаками. Кількісні числівники й порядкові. Групи числівників за будовою. Відмінювання числівників.

Тема 10. Займенник. Значення займенників. Співвідношення займенників з іншими частинами мови. Групи займенників за значенням. Відмінювання займенників. Перехід займенників в інші частини мови. Вживання інших частин мови у ролі займенників.

Тема 11. Дієслово. Значення і граматичні ознаки дієслова. Дві основи дієслова. Структурні класи дієслів. Категорія виду. Творення корелятивної видової пари. Категорія перехідності/неперехідності. Категорія дієслівного стану. Категорії способу, часу. Вживання часових форм. Категорія особи. Безособові дієслова. Дієприкметник. Перехід дієприкметників у прикметники та іменники. Предикативні форми на -но, -то. Дієприслівник.

Тема 12. Прислівник. Значення прислівника, його граматичні ознаки. Розряди прислівників за значенням. Морфологічний склад прислівників.

Тема 13. Службові частини мови. Прийменник. Загальні відомості про прийменник. Вживання прийменників з відмінковими формами іменників та субстантивованих слів. Групи прийменників за походженням і морфологічним складом.

Сполучник. Загальне поняття про сполучник. Сполучники сурядності і підрядності. Морфологічний склад сполучників.

Частка. Загальне поняття про частки. Формотворчі і словотворчі частки. Модальні (фразові) частки. Правопис часток.

Вигук. Загальне поняття про вигук. Групи вигуків за значенням.

Тема 14. Синтаксис. Предмет синтаксису. Словосполучення. Поняття про словосполучення. Типи словосполучень. Способи зв'язку слів у словосполученні. Речення. Поняття про речення. Ознаки речення. Зовнішньосинтаксична структура речення. Основні ознаки речення. Класифікація речень за метою висловлювання.

Тема 15. Просте речення. Внутрішньосинтаксична структура речення. Двоскладні речення. Головні члени двоскладного речення. Другорядні члени речення. Односкладні речення. Неповні та еліптичні речення. Нечленовані конструкції (слова-речення).

Тема 16. Просте ускладнене речення. Поняття про просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Речення з відокремленими реченнями. Відокремлені прикладки. Відокремлені обставини. Відокремлені додатки. Речення, ускладнені вставними і вставленими конструкціями. Звертання

Тема 17. Складне речення. Поняття про складне речення. Засоби поєднання частин складного речення. Основні типи складних речень. Складносурядні речення. Загальні відомості. Засоби поєднання предикативних частин складносурядних речень. Класифікація складносурядних речень. Розділові знаки в складносурядних реченнях.

Тема 18. Складнопідрядне речення. Загальні поняття про складнопідрядні речення. Принципи класифікації складнопідрядних речень. Структурно-семантичні типи складнопідрядних речень. СПР з підрядними присубстантивно-атрибутивними, займенниково-співвідносними, з'ясувальними. СПР з підрядними часу, умови, мети, причини, місця, порівняльні, допустові, наслідкові, з підрядними супровідними. Розділові знаки в складнопідрядних реченнях.

Тема 19. Безсполучникові складні речення. Загальні відомості. СБР з однотипними частинами, з різnotипними частинами. Розділові знаки у безсполучниковому складному реченні.

Тема 20. Складні синтаксичні конструкції. Загальні відомості. Безсполучникові багатокомпонентні речення. Складносурядні багатокомпонентні речення. Складнопідрядні багатокомпонентні речення. Складні багатокомпонентні речення з різними типами зв'язку. Період.

Тема 21. Конструкції з чужим мовленням. Загальні відомості. Пряма мова. Непряма мова. Невласне пряма мова. Діалог. Цитата.

Тема 22. Складне синтаксичне ціле. Поняття про складне синтаксичне ціле. Засоби зв'язку між компонентами складного синтаксичного цілого. Структурні типи складних синтаксичних цілих.

5.2. Тематика практичних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Українська мова – національна мова українського народу.	2
2	Фонетика як розділ мовознавства. Фонетичні одиниці. Фонетична транскрипція.	2
3	Орфоепічні та акцентуаційні норми.	2
4	Орфографічні норми сучасної української літературної мови.	2
5-6	Лексико-фразеологічні норми. Лексикографія.	2
7-8	Словотвірні та морфологічні норми.	2
9	Іменник. Лексико-граматичні категорії іменників.	2
10	Прикметник як частина мови. Лексико-граматичні розряди прикметника.	2
11	Числівник. Лексико-граматичні особливості числівника.	2
12	Займенник як особлива частина мови.	2
13	Дієслово. Форми дієслова. Граматичні категорії.	2
14	Прислівник. Розряди прислівників за значенням.	2
15	Синтаксис як розділ граматики. Словосполучення.	2
16	Просте двоскладне речення	2
17	Складне речення як синтаксична одиниця.	2
18	Безсполучникове речення. Загальна характеристика.	2
19	Конструкції з чужим мовленням. Пряма мова. Непряма мова. Невласне пряма мова. Діалог. Цитата.	2
20	Складне синтаксичне ціле. Структурні типи складних синтаксичних цілих.	2
	Разом	40

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Підготовка відповідей на теоретичні питання плану, виконання письмових завдань за збірниками вправ.	66	Конспекти, виконані вправи.
2.	Підготовка до написання модульної контрольної роботи.	6	Виконані завдання.
	Разом	72	

Тематика індивідуальних (групових) завдань

1. Добір текстів до кожного зі стилів мовлення, обґрунтування (письмове) їх приналежності до того чи іншого стилів мовлення.
2. Написання конспектів теоретичних питань плану.
3. Виконання вправ різноманітного характеру.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю.* Поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей на практичних заняттях), тестування.
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- Поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей на практичних заняттях), тестування;
- проміжний контроль: модульна контрольна робота;
- підсумковий контроль: залік.

8. КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів.

8.1. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Результати навчання з освітніх компонентів оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» – для семестрових екзаменів, курсових робіт (проектів) і виробничих практик; «зараховано», «не зараховано» – для заліків і навчальних практик). Шкала переведення балів подана в *Додатку 1*.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за поточний, проміжний і підсумковий контроль. Підсумковий бал за практику включає суму балів, визначену керівником від бази практики та керівником від кафедри. Після захисту курсової роботи (проекту) комісія виставляє студентові підсумковий бал на основі таких критеріїв, як обґрунтованість актуальності та новизни теми; належний науково-теоретичний рівень змісту роботи; ступінь самостійності проведеного дослідження; дотримання норм оформлення роботи; науковий стиль викладу; вміння стисло й послідовно з'ясовувати сутність і результати дослідження; здатність аргументовано захищати власні ідеї, гіпотези, вести наукову дискусію; належна культура наукового мовлення.

Критерії оцінювання поточного, проміжного та підсумкового контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни та цим Положенням із урахуванням *вагових коефіцієнтів*:

– поточного контролю:

для дисциплін, що завершуються заліком – 0,7;

для дисциплін, що завершуються екзаменом – 0,4;

– проміжного контролю:

для дисциплін, що завершуються заліком – 0,3;

для дисциплін, що завершуються екзаменом – 0,1;

– підсумкового контролю:

для дисциплін, що завершуються екзаменом – 0,5.

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом з подальшим його оцінюванням рекомендується застосовувати наступні рівні навчальних досягнень студентів:

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Відмінний	100...90	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
Достатній	89....70	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільний	69...51	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдань
Незадовільний	50...26	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допущено суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Неприйнятний	25...1	студент не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять.

Досягнення студентів на семінарських (практичних), лабораторних заняттях, а також виконані ними індивідуальна та самостійна роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5». Критерії оцінювання наводяться у Додатку 2.

Кожен вид роботи фіксується у відповідній графі журналу академічної групи з обов'язковим позначенням виду роботи та дати проведення. У кожній клітинці академічного журналу зазначається лише одна оцінка, позначки «+» та «-» не допускаються. У разі пропуску заняття здобувачем у графах контролю викладачі роблять позначку ^{н/.}

Здобувач вищої освіти, який з *поважних причин*, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю та виконати індивідуальне завдання й самостійну роботу, має право на відпрацювання у *двотиижневий термін* після повернення до навчання, але до початку екзаменаційної сесії. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття **0 балів**.

Після завершення вивчення дисципліни викладач виводить середньозважений бал, що переводиться у 100-бальну шкалу (див. Додаток 2) з відповідним ваговим коефіцієнтом. Підрахунки середньозваженого балу здійснюють з точністю до другого знака після коми. Кількість балів за поточний контроль округлюють до цілих.

Якщо навчальний курс вивчається протягом двох семестрів і за планом передбачено підсумковий семестровий контроль в останньому семестрі, то середньозважений бал з цієї дисципліни є середнім арифметичним середньозважених балів за кожний семестр.

Кількість балів, отриманих студентом за поточний контроль, виставляється викладачем у відповідній графі академічного журналу до проведення проміжного контролю. Результати поточного контролю мають бути внесені до відомості обліку успішності здобувачів вищої освіти перед початком екзаменаційної сесії.

8.3. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи. Форму проведення проміжного контролю визначено у робочій програмі навчальної дисципліни. Інформація про критерії оцінювання на проміжному контролі, перелік питань та приклади типових завдань вносяться до робочої програми і доводиться до відома студентів на початку навчального семестру.

Проміжний контроль може бути у формах модульної контрольної роботи, комп'ютерного тестування, індивідуального науково-дослідного завдання тощо.

Модульні контрольні роботи рекомендовано проводити:

- у письмовій тестовій формі, або у формі комп'ютерного тестування (для дисциплін з усним чи письмовим підсумковим семестровим контролем);
- у формі письмових відповідей на теоретичні питання, розв'язання виробничих ситуацій (для дисциплін, підсумковий семестровий контроль з яких проводиться в тестовій, зокрема комп'ютерній формі);
- у комбінованій формі (для дисциплін, що завершуються заліком).

Проміжний контроль у формі індивідуальних науково-дослідних завдань може проводитися з тих навчальних курсів, котрими передбачено формування навичок науково-дослідницької діяльності.

До проміжного контролю допускаються всі студенти.

Проміжний контроль проводиться за розкладом, затвердженим деканом факультету.

Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою:

- від «0» до «10» – для дисциплін, викладання яких завершується екзаменом;
- від «0» до «30» – для дисциплін, викладання яких завершується заліком.

Результати проміжного контролю фіксуються у відповідній графі академічного журналу. Результати проміжного контролю слід зазначити у відомості обліку успішності здобувачів вищої освіти протягом 2-х днів після його проведення, але обов'язково до початку екзаменаційної сесії.

Оцінка з проміжного контролю не перескладається. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, деканат складає додатковий розклад.

Для студентів *заочної форми навчання* проміжний контроль з дисциплін, що завершуються екзаменом, не передбачається. У цьому випадку ваговий коефіцієнт поточного контролю дорівнює 0,5.

8.4. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю.

Підсумковий семестровий контроль проводиться за розкладом заліково-екзаменаційної сесії, затвердженим деканом факультету.

Підсумковий контроль проводиться з усіх освітніх компонентів, передбачених освітньою програмою, у таких формах: семестровий екзамен, залік, захист курсової роботи, захист практики.

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні рівня опанування студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ними видів робіт, зазначених у робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінку за семестр з дисципліни, що закривається заліком, слід виставляти після її вивчення до початку екзаменаційної сесії за результатами поточного та проміжного контролю (відповідно вагові коефіцієнти **0,7** та **0,3**); при цьому *обов'язкової присутності* здобувачів вищої освіти *не передбачено*.

Залік отримує студент, який виконав усі види завдань, визначені у робочій програмі навчальної дисципліни й має достатню кількість балів за поточний контроль (**не менше 35 балів**) та проміжний контроль (**не менше 16 балів**).

Переведення підсумкового балу за 100-балльною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою	
	екзамен	зalік
90-100	відмінно	
89-70	добре	зараховано
51-69	задовільно	
26-50		
1-25	незадовільно	не зараховано

Додаток 2

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на семінарських (практичних) і лабораторних заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрутовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрутування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрутування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.

0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.
----------------	--

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Бондар В.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія. – К., 2006.
2. Волох О.Т., Чемерисов М.Т., Чернов Є.І. Сучасна українська літературна мова. – К., 1976.
3. Жовтобрюх М.А., Кулик В.М. Курс сучасної української літературної мови. – К., 1972.
4. Козачук Г.О., Шкуратяна Н.Г. Практичний курс української мови. – К.: Вища школа, 1994. – 367 с.
5. Лисиченко Л.А. Лексикологія сучасної української мови. Семантична структура слова. – Харків, 1977.
6. Скрипник Л.Г. Фразеологія української мови. – К., 1973.
7. Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія / За ред. І.К.Білодіда. – К., 1973.
8. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. – К., 1993.
9. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я.Плющ. – К., 1994.
10. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фонетика / А.К.Мойсієнко, О.В.Бас-Кононенко, В.В.Бондаренко. – К., 2010.
11. Чак Є.Д. Складні випадки правопису та слововживання. – К.: А.С.К., 1998. – 272 с.
12. Чак Є.Д. Чи правильно ми говоримо? – К.: Освіта, 1997. – 239 с.
13. Ющук І.П. Практикум з правопису української мови. – К.: Освіта, 1997. – 254 с.

10.2. Допоміжні джерела

1. Єрмоленко С.Я., Бибик С.П., Тодор О.Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / За ред. С.Я.Єрмоленко. – К.: Либідь, 2001. – 224 с.
2. Куньч З. Риторичний словник / Ред. Л.О.Пустовіт. – К.: Рідна мова, 1997. – 341 с.
- 3.Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін.. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.
4. Орфоепічний словник української мови: В 2-х т. / За ред. М.М. Пещак. – К.: Довіра, 2001.
5. Полюга Л.М. Словник антонімів. – К.: Радянська школа, 1987. – 173 с.
6. Словник іншомовних слів / Уклад. С.М.Морозов, Л.М.Шкарапута. – К.: Наукова думка, 2000. – 680 с.
7. Словник синонімів української мови: У 2-х т. / А.А.Бурячок, Г.М.Гнатюк, С.І.Головащук та ін.. – К.: Наук. думка, 1999-2000.
8. Словник української мови: В 11-ти т. / І.К.Білодід та ін.. – К.: Рад. Школа, 1989. – 336 с.

9. Фразеологічний словник української мови: У 2-х т. / Уклад.: В.М.Білоноженко та ін. – К.: Наук. думка, 1993.

10.3. Інтернет-ресурси

<http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>

<http://chak-chy-pravylno-my-hovorymo.wikidot.com/>

<http://kultura-movy.wikidot.com/>

<http://rodovyi-vidminok.wikidot.com/>

<http://www.madslinger.com/mova/pravopys-2007/>

<http://nepravilno-pravilno.wikidot.com/>

<http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/>

<http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/>